

Sampo Seppänen
20.9.2022

Valtiovarainministeriö

kirjaamo.vm@gov.fi marja.niiranen@gov.fi

Viite: VM112:00/2022 lausunto

Energiateollisuus ry:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi arvonlisäverolain väliaikaisesta muuttamisesta

Energiateollisuus ry (ET) kiittää mahdollisuudesta lausua kyseiseen lakiluonnokseen. Keskityimme lausunnossamme sähkön sovellettavan arvonlisäkannan määräaikaiseen muutokseen ja toteamme asiasta seuraavaa:

Yleistä lakiehdotuksesta

Sähkön hintojen noususta kotitalouksille aiheutuvien haitallisten vaikutusten lieventämiseksi ehdotetaan, että sähkön sovellettava arvonlisäverokanta alennettaisiin määräaikaisesti (joulu-huhtikuu) 24 prosentista 10 prosenttiin. Lailla tavoitellaan kustannusten alentamista vuoden kylmimmälle kaudelle.

Pidämme ehdotusta ymmärrettävänä. Venäjän hyökkäyssodasta johtuvan energiakriisin myötä kotitalouksien sähkölaskut ovat nousseet selvästi ja ensi talvella hinnat voivat olla hyvin korkeat. Kaikki kotitaloudet hyötyvät sähköveron alennuksesta jonkin verran ja ne, joiden sähkölaskut talvikaudella nousevat korkeiksi, hyötyvät suhteellisesti eniten veronalennuksesta. Jaamme esitysluonnoksen näkemyksen, että arvonlisäverokannan alentamisen hyöty siirtyy hyvin kuluttajan maksamiin hintoihin.

Arvonlisäveron määräaikainen alennus aiheuttaa valtiolle verotulojen menetyksiä. Samalla on hyvä tiedostaa, että valtiontalous on vahvistunut sähkön korkeiden hintojen myötä, kun tuulivoiman syöttötariffeihin varattuja rahoja on säästynyt ja päästöoikeuksien kallistumisen kautta huutokauppatulot ovat lisääntyneet.

Energian kulutuksen vähentäminen on lyhyellä aikavälillä paras keino vaikuttaa sähkön hintaan. Pidemmässä juoksussa sähkön tarjonnan lisääminen on keskeisin keino vakauttaa sähköhinnat kohtuullisemmalle tasolle. Tämä tarkoittaa uusia investointeja. Energia-alan investointiympäristöstä tulee huolehtia.

Lainsäädännön nopea läpivienti on tärkeää

Energiayhtiöt ovat sitoutuneet toteuttamaan väliaikaisen arvonlisäveron alennuksen. Tämä vaatii yhtiöiltä teknisiä muutoksia laskutusjärjestelmissä. Muutokset vievät aikaa ja aiheuttavat kustannuksia toimijoille. On tärkeää, että päätös arvonlisäkannan alentamisesta etenee nopeasti eduskunnassa, lainmuutokset ovat yksiselitteisiä ja toimijoille annetaan viranomaisilta ripeästi selkeät ja yksityiskohtaiset ohjeet toteutettavista muutoksista.

Selkeät ohjeet toimijoille

Jotta lakimuutos pystytään toteuttamaan sujuvasti yhtiöiden toimesta, on tärkeää, että viranomaiset antavat nopealla aikataululla selkeän ohjeistuksen lainsäädännön vaatimuksista.

Keskeisiä asioita, joita hallinnon on hyvä informoida toimijoille, ovat:

- Mitä kaikkea luetaan sähköenergian piiriin:
 - Näkemyksemme mukaan on itsestään selvää, että arvonlisäveron alennus koskisi sähkön myynnin kaikkia maksukomponentteja, mukaan lukien uusiutuvan energian alkuperää koskevat maksukomponentit
 - Sen sijaan tulee tarkentaa, koskeeko arvonlisäveron alennus sähkönmyyjän palveluhinnaston mukaisia maksuja, kuten esimerkiksi laskukopioista, maksumuistutuksista ja muista perintään liittyvistä asioista syntyviä maksuja.
 - Sähkönmyyjä saattaa laskuttaa sähköenergiataskun yhteydessä myös muita asiakkaalle tarjoamia palveluita, esimerkiksi aurinkopaneelin vuokrauspalveluita tai sähköauton latauspalveluita. Hallituksen esityksessä on syytä tarkentaa, koskeeko arvonlisäverotuksen alentaminen kyseisiä lisäpalveluita.
- On olemassa tuotteita, joissa kotivakuutus ja sähkösopimus on yhdistetty yhdeksi tuotteeksi. Tuote on tyyppillisesti myyty könttähinnalla, eikä sähkön ja vakuutuksen osia ole irrotettu omiksi kokonaisuuksiksi. Näissä tuotteissa sähkö on selvä päätuote ja vakuutus vain sen lisäominaisuus. Ohjeistuksessa on syytä linjata, määräytyykö verokanta päätuoteominaisuuden perusteella. Näissä viranomaisen tulkinta on saatava hyvissä ajoin.
- Käsittelemme mukaan arvonlisäveron alennus koskee sekä sähkön vähittäis- että tukkumyyntiä. Viranomaisten ohjeistuksen tulisi selkeästi ohjeistaa eri kaupankäynnin muodot, mukaan lukien rajat ylittävä kauppa (esimerkiksi sähkön hankinta Pohjoismaisesta sähköpörssissä, Nord Pool).
- Ohjeistuksessa tulee täsmentää, miten veron suorittamisvelvollisuus, eli ajanjakso jolloin sähköenergian osalta peritään alemmaa arvonlisäveroa, määräytyy eri kaupankäynti tilanteissa. Toimijat tarvitsevat selkeän tiedon, määräytyykö veron suorittamisvelvollisuus silloin, kun sähkö kulutetaan vai laskutetaan. Loppuasiakkaan sähkö laskutetaan lähes poikkeuksetta jälkikäteen, kun sähkö on kulutettu. On myös tärkeä selvittää, miten toimitaan sähkön tukku- ja finanssimarkkinoilla, joissa käydään kauppaa tulevasta sähköstä etukäteen.

Sähkön siirron ja sähköveron arvonlisäkanta yhdenmukainen

Hallituksen esitysluonnoksessa on todettu, että arvonlisäkannan alentaminen koskisi vain sähkön myyntiä. Sähköön siirtoon ja pääsyyn tarjoamiseen sähköverkkoon sovellettaisiin edelleen yleistä 24 prosentin arvonlisäverokantaa. Kuten esityksessä todetaan sähkövero ei ole sähkön myyjän, vaan sähköjakelijan kustannus ja siten sähkövero sisältyy sähkön siirrosta suoritettavan arvonlisäveron perusteeseen. Määräaikaisen lain kustannustehokkaan toteuttavuuden kannalta on keskeistä, että sähkön siirron ja sähköveron arvonlisäkanta on yhdenmukainen.

Verokannan muutos tuo kustannuksia toimijoille

On myös tiedostettava, että nykyään asiakkaita ei laskuteta tasakalenterikuukausina, vaan laskutuskausi voi osua kahdelle eri kuukaudelle. Näin laskutusjaksolle muodostuu laskurivejä kahdella eri arvonlisäkannalla. Tämä on mahdollistettava luotettavasti ja tehokkaasti laskutusjärjestelmissä, mikä aiheuttaa toimijoille kustannuksia. Lisäksi monien sähköyhtiöiden laskutusjärjestelmissä arvonlisäkanta on ollut sama myynnille ja siirrolle. Näiden erottaminen tuottaa kustannuksia. Lain määräaikaisuuden myötä muutostyöt laskutukseen on tehtävä kaksi kertaa lisäten kustannuksia. Myös asiakkaiden tiedottamisesta tulee lisäkustannuksia. Näistä on hyvä mainita esityksen vaikutusten arvioinnissa.

On hyvä myös tiedostaa, että järjestelmämuutokset vievät aikaa ja samanaikaisesti tehdään muita lakisäateisiä muutoksia järjestelmiin (mm. datahub 2.0 vuodenvaihteessa ja puhelinmyynnin jälkivahvistus).

Yksityiskohtaiset kommentit

Lakiehdotuksessa ehdotetaan lisättäväksi 85 a §:ään uusi 12)-kohta, jossa lisätään sähkö 10 prosentin arvonlisäkantaan. Ymmärryksemme mukaan nykyisessä laissa termi sähkö tarkoittaa sekä sähkönmyyntiä, että verkkopalvelua. On täsmennettävä, että lakimuutos koskee vain sähköenergian myyntiä. On selkeästi tehtävä ero, että muutos ei koske verkkopalvelun myyntiä.

Lisätietoja: Sampo Seppänen, sampo.seppanen@energia.fi, 050 340 7716